

L'Ajuntament de Barcelona obre la renovada Fàbrica del Sol

- » L'equipament municipal dedicat a promoure l'acció col·lectiva per a la sostenibilitat reobre les seves portes després d'un procés de rehabilitació d'un any
- » La Fàbrica del Sol mostra com un edifici pot ser més eficient i saludable i inclou una exposició dissenyada per pensar i actuar des de la perspectiva de la sostenibilitat
- » El diumenge 28 de gener, de les 10:30h a les 14:30 hores, se celebrarà una Jornada de Portes Obertes amb tallers, visites teatreals i activitats entorn el medi ambient

» La Fàbrica del Sol, referent de la sostenibilitat

La Fàbrica del Sol (Passeig Salvat Papasseit,1), l'equipament municipal dedicat a l'educació ambiental, reobre les seves portes després d'un procés de rehabilitació que ha tingut una durada d'un any i ha suposat una inversió de 688.033€.

La renovada Fàbrica del Sol és l'equipament de referència per estendre l'acció col·lectiva per a la sostenibilitat, constituint-se així, en un espai de treball conjunt entre l'Ajuntament i les entitats que promouen actuacions ambientals.

Un edifici històric renovat, amb les darreres novetats en l'àmbit de la sostenibilitat

La Fàbrica del Sol és un edifici històric que ha estat renovat seguint criteris de sostenibilitat que el converteixen en un exemple d'eficiència i qualitat en el consum de recursos, en confort i en salut.

Les solucions aportades a la rehabilitació inclouen canvis a les noves instal·lacions d'energia solar i d'aigua, el sistema de ventilació i a la coberta, tenint en consideració la tria de materials per disminuir l'impacte ambiental.

Coberta de la Fàbrica del Sol

Les actuacions més significatives han estat: canvi de plaques solars de la coberta, conversió de tota la coberta en aljub per recollir aigua de pluja, inclusió d'una coberta verda i una claraboia regulable, millora dels aïllaments de l'edifici (tancaments i fusteria), l'automatització de persianes, canvi de lluminàries LEDs, la monitorització de producció i consums energètics i de paràmetres de qualitat de l'aire, les millores en la circulació de l'aire interior, la millora de la caldera de biomassa i la recuperació de calor.

Els dispositius tecnològics presents controlen paràmetres de confort i d'habitabilitat millorant l'eficiència i l'estalvi energètic i en l'ús dels recursos. El resultat és un edifici dinàmic, sostenible i amb alt valor afegit capaç de gestionar de manera més eficient els recursos naturals.

Amb la incorporació d'aquestes millores, l'edifici compta a partir d'ara, amb les següents certificacions d'excel·lència ambiental:

Edifici amic de la bicicleta: El segell “Edifici amic de la bicicleta”, significa que és un equipament amb accessibilitat i amb instal·lacions d'aparcaments, senyalització i serveis complementaris per a ciclistes, per fomentar aquest mode de desplaçament sostenible.

Certificat VERDE: L'edifici ha obtingut 5 de les 5 fulles en el certificat VERDE del Consell per l'Edificació Sostenible d'Espanya, mostrant l'alta qualitat i coherència ambiental de la rehabilitació. El certificat avalua l'aplicació de diferents aspectes com per exemple l'energia, la qualitat de l'aire o els recursos naturals.

Certificat d'eficiència energètica: L'edifici ha obtingut la qualificació energètica A, gràcies a les mesures aplicades per reduir les pèrdues tèrmiques a través de les finestres i façanes, i les instal·lacions de producció energètica local i renovable (fotovoltaica, geotèrmia i biomassa).

Edifici demostratiu de construcció i rehabilitació sostenible

L'edifici patrimonial de la Fàbrica del Sol és un exemple d'eficiència i qualitat en el consum de recursos i permet conèixer què pot incloure un edifici per ser més eficient, més sostenible i més saludable.

Tot l'edifici compta amb elements gràfics i explicatius que mostren al visitant el funcionament ambiental de l'edifici. Inclou, així mateix, una nova exposició a la planta baixa.

L'exposició *Com funciona La Fàbrica del Sol? Edifici sostenible, saludable i intel·ligent* neix emmarcada en el Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat per donar resposta als actuals reptes que afronta l'educació ambiental urbana. En ella, es convida al visitant a participar en la descoberta i reflexió necessària per transitar cap a un entorn més sostenible des del coneixement i la capacitació, i visibilitza com la contribució ciutadana transforma la ciutat en clau de sostenibilitat.

L'exposició inclou també plafons expositius i tablets interactives que ajuden a entendre millor el funcionament de l'edifici: la geotèrmia, la coberta mosaic, el terra radiant o l'intercanviador de calor en la renovació de l'aire interior de l'edifici.

Imatges de l'exposició de la Fàbrica del Sol

Un edifici ple de contingut per promoure l'acció col·lectiva per al sostenibilitat

La renovada Fàbrica del Sol vol ser un motor d'activitats fruit de l'acció col·lectiva per la sostenibilitat a la ciutat.

Per fer-ho possible es vol constituir en un equipament de proximitat a la ciutadania, que ofereixi serveis de suport i assessorament bàsics als districtes i barris per estendre la sostenibilitat entre els seus veïns i veïnes.

En l'àmbit de Ciutat Vella, on es troba la seva ubicació, destaca la implicació de l'equipament en el treball en xarxa amb l'entorn, amb projectes com la dinamització del punt de compostatge del barri de la Barceloneta i la participació en el seu pla comunitari. A més, l'equipament programa activitats d'impuls de la sostenibilitat pel districte de Ciutat Vella.

Inclou els equips de treball d'impuls del Programa Barcelona + Sostenible, que ofereixen acompanyament, formació i treball en xarxa a les escoles, entitats i empreses, ciutadania i comerços de la ciutat que tenen com a objectiu comú treballar per la sostenibilitat, en el marc del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022.

L'edifici és seu també del Servei de Documentació d'Educació Ambiental i l'Ateneu de Fabricació Digital, especialitzat en sostenibilitat i economia circular. Aquí la ciutadania pot transformar els residus en recursos a través de la fabricació digital en 3D.

En aquests espais de la Fàbrica del Sol s'ofereix una programació culturals d'activitats, tallers i sortides de sostenibilitat per a tots els públics.

La Fàbrica del Sol és el nucli principal de la xarxa d'equipaments municipals adreçats a la promoció de la sostenibilitat, que inclou altres equipaments com el Centre de la Platja o l'espai lúdic ambiental per famílies del parc de la Ciutadella.

Aquests equipaments funcionen en un àmbit de ciutat en coordinació amb les aules ambientals dels districtes de l'Eixample (Aula Ambiental de la Sagrada Família), les Corts (Centre Cívic Can Deu), Gràcia (Aula ambiental del Bosc Turull), Nou Barris (Casa de l'Aigua) i Sant Andreu (Aula Ambiental de Trinitat Vella). Des d'aquests centres, Barcelona impulsa el desplegament de programes d'educació ambiental. Els més significatius són: *Com funciona Barcelona?*, el *Mapa Barcelona+Sostenible*, el *Renova la teva roba i les teves joguines* (per conscienciar en l'estratègia Residu Zero relacionada amb l'ús responsable de la roba i les joguines), el *Carrega't d'energia* (per empoderar a la ciutadania en l'estalvi, l'eficiència i la generació energètica), el programa *Sembra Natura* (de jardineria i horts sostenibles) o *el Pla Impuls de Millora de la recollida de l'Orgànica*, entre d'altres.

Jornada de Portes Obertes plena d'activitats

El diumenge 28 de gener, de les 10:30 hores a les 14:30 hores, a La Fàbrica del Sol i al parc de la Barceloneta, l'Ajuntament de Barcelona ha organitzat una jornada de portes obertes per donar a conèixer de nou l'equipament.

Dins de La Fàbrica del Sol, es podrà visitar la nova exposició, hi haurà visites teatralitzades per l'edifici i es podran fer tallers variats sobre sons i sorolls i qualitat de l'aire al Servei de Documentació Ambiental. També es podrà fer un carregador solar pel mòbil a l'Ateneu de Fabricació i estampar amb tints naturals prop del jardí vertical. Al terrat es podrà conèixer la coberta mosaic i els punts d'interès socioambiental que conté el Mapa Barcelona + Sostenible.

Al Parc de la Barceloneta, els batucaires de la Barceloneta donaran el tret de sortida a la jornada, es podrà prendre xocolata calenta i també hi tindran lloc tallers sobre compostatge, bioconstrucció, mobilitat sostenible, entre d'altres.

L'Eskamot Verd del Col·legi Sant Ramon Nonat i l'alumnat d'altres centres de la ciutat d'Escoles+Sostenibles llançaran reptes ambientals per descobrir quin són els participants més sostenibles.

Després del dia de portes obertes i la inauguració, les visites guiades obertes continuaran els dissabtes de febrer de 12:30 hores a 13:30 hores i el 3 de març de 12:30 hores a 13:30 hores. Cal inscripció prèvia: <http://ajuntament.barcelona.cat/lafabricaldelsol>

Antecedents històrics. De la fàbrica del gas a La Fàbrica del Sol

La Fàbrica del Sol està ubicada en un entorn urbà singular que ha estat testimoni de l'evolució en la generació de fonts d'energies als últims 150 anys. Una xemeneia i un pont grua del complex fabril de l'antiga Maquinista Terrestre y Marítima de la Barceloneta recorden l'ús del carbó. L'antic gasòmetre de la Catalana de Gas evoca l'arribada de la indústria d'elaboració del gas manufacturat a Catalunya. Finalment, La Fàbrica del Sol actual, amb les seves plaques solars tèrmiques i fotovoltaïques situades a la teulada i a la mitgera de l'edifici, testimonien la mirada de la ciutat cap a la transició energètica cap a les energies renovables.

Arxiu fotogràfic de Barcelona

La història de l'edifici comença amb l'arribada de la indústria d'elaboració del gas manufacturat, introduïda a Catalunya amb la construcció i posada en funcionament, l'any 1842, de la fàbrica de gas de la Barceloneta, que van impulsar els socis que a principis de gener de 1843 van

constituir la "Sociedad Catalana para el Alumbrado de Gas". La fàbrica tenia vuit forns de carbó i tres gasòmetres per a la fabricació i distribució de gas cap a la resta de la ciutat. L'augment de la demanda per part dels barcelonins obligà a ampliar-ne les instal·lacions, amb la construcció, els anys 1906 i 1907, d'una torre d'aigües i d'un pavelló d'oficines. Primer es va construir el dipòsit de les aigües, una torre amb base quadrada formada per un tronc octogonal i un dipòsit circular amb coberta cònica, feta amb maó vist i ornamentada amb trencadís ceràmic d'estètica clarament modernista.

Arxiu fotogràfic de Barcelona

L'any 1907, el mateix arquitecte que havia construït la torre, Josep Domènech i Estapà, construï la nova seu de la Catalana de Gas, donant-li una empremta modernista. L'edifici, constava d'una planta baixa i un primer pis amb terrat. L'edifici va saber combinar encertadament el parament llis amb el maó vist, un material emprat habitualment en l'arquitectura industrial del moment, i que es feia servir per remarcar els contorns de les obertures, les cantoneres o la cornisa. Als anys 70, quan es va introduir el gas canalitzat, la fàbrica va tancar i les oficines es van traslladar a la seu del Portal de l'Àngel. Des d'aquell instant el pavelló es va utilitzar únicament com a centre mèdic per a empleats de la companyia.

L'antic edifici de la Catalana de Gas ha quedat com a testimoni, juntament amb l'estructura d'un dels vells gasòmetres i la torre de les aigües, de l'existència de la primera fàbrica de gas de la ciutat. La resta d'instal·lacions van ser enderrocades l'any 1989, durant el procés de reforma de Barcelona previ a les Olimpíades de 1992.

L'any 1995, l'anomenada fàbrica del gas, va ser adquirida per l'Ajuntament de Barcelona i va posar-se en marxa una acurada rehabilitació. En els treballs de remodelació, realitzats per una escola-taller de la ciutat, van tenir en compte criteris bàsics de construcció sostenible: recuperar, rehabilitar i reutilitzar tot el que ha estat possible, utilitzar materials reciclats, remodelar els elements que no han servit, aprofitar el sistema de ventilació natural, integrar instal·lacions d'energia solar fotovoltaica, tèrmica i biomassa, i incorporar un sistema de recollida, depuració i reutilització de l'aigua de la pluja, entre d'altres.

L'any 2009, aquests treballs de rehabilitació es van completar de la mà de l'Ajuntament i van fer possible que l'oferta expositiva de La Fàbrica del Sol contemplés, tant el contingut dels diferents espais interiors i exteriors, com el propi continent, és a dir, l'estructura, la façana i els interiors, com de gestió interna i oferta d'activitats.

El 2012 va entrar en funcionament el sistema de bomba de calor geotèrmica. I posteriorment, al 2015, la Fàbrica del Sol va anar ampliant els serveis que s'oferien, ja que va acollir l'Ateneu de Fabricació Digital especialitzat en sostenibilitat i també els equips de les secretaries tècniques de Barcelona+Sostenible (Organitzacions i Empreses+Sostenibles, Escoles+Sostenibles, Comerç+Sostenible i Ciutadania+Sostenible).

La incorporació d'aquests nous equips de treball va propiciar que durant l'any 2017 s'iniciés una nova rehabilitació per tal d'adequar els treballs d'aquests equips i millorar, encara més, l'estàndart d'excel·lència ambiental i de sostenibilitat de l'edifici. La rehabilitació va recollir les propostes sorgides de les sessions de debat sobre els aspectes més importants que el projecte de millora de l'edifici havia de resoldre.

La reforma endegada posa de manifest com, fins i tot en edificis d'alt valor patrimonial és possible la rehabilitació eficient que, a través de nous materials sostenibles per a l'aïllament, noves concepcions de les instal·lacions d'aigua, llum i climatització i l'aprofitament en mosaic de la coberta (verd/energia/aigua), és possible obtenir una reducció radical del consum de recursos, tot millorant el benestar dels seus usuaris.

Per a més informació: <http://ajuntament.barcelona.cat/lafabricadelsol>